

БЛИЗЬКА ХАРКІВСЬКА МОЛОДЬ ДО НЬЮ-ЙОРКСЬКОГО ЗОШИТА

Місто Харків пишається своїми університетами та студентами, на відміну від свого старшого населення і в тому числі своєї влади. Серед низки вищих інституцій освіти в Україні Харківський Національний Педагогічний Університет імені Г. С. Сковороди почав свою історію ще 1804 року. Сьогодні він який готує нові кадри педагогів. У цьому виші я мав нагоду представити свою нову книжку «Близька Україна із Нью-Йоркського зошита».

У змаганні за утвердження української державності Харків відіграв значну роль. Він був столицею Радянської України. У Харкові функціонував знаменитий театр «Березіль», Саме з цим містом пов'язують розстріляне українське відродження. Харківська область разом з Київською стала місцем найтяжчого випробування нашого народу під час Голодомору 1932-33. Найбільше українців загинуло від голоду саме цих областях.

Кажуть що Харків місто російськомовне, що саме Харків був на черзі окупації Росією після Криму і Донбасу...

Під час президентських виборів у травні 2014 року я мав нагоду очолювати місію міжнародних спостерігачів у Харківській області. У Посольстві США мені не рекомендували їхати туди. Мовляв, там небезпечно. Дороги й справді погані. Пре це я знав, оскільки перебував у Харкові кількаразово. Але також не вперше переконався в існуванні чудових людей Харківщини. Але ще більше, тоді я запізнав харківську студентську молодь, яка голосувала на виборчих дільницях. Результати там були ще більш втішними.

На презентації книги 2 листопада цього року в Харківському Національному Педагогічному Університеті імені Г. С. Сковороди були люди різні – старші й молодші, декани, вчителі, літератори, художники, журналісти. Але найголовніше, що була студентська молодь того ж університету перших двох курсів у віці від 17-20 літ – майбутнє Харкова й України. Молодь, немов перший цвіт ранньої весни, з ентузіазмом та новими надіями та ідеями.

Про мою книжку так писав у післямові її упорядник, головний редактор журналу «Березіль» Володимир Науменко, який теж виступав на презентації:

«Роздуми-рефлексії... які раз по раз будять громадську думку в нашій періодиці, без сумніву, ще матимуть своє продовження, але на тепер з волі автора стали ще однією книгою – книгою знаковою, помітною, сповненою тривоги, надії, болю, розчарувань, переконливих, а часом полемічних суджень і незламної віри в Україну та українців. Навіть найзатятіші опоненти... (а такі серед наших краян неодмінно знайдуться), бодай раз поглянувши правді у вічі, змушені будуть визнати, що написана вона (книга) справжнім патріотом, людиною з високим українським серцем...».

Дмитро Павличко у вступі до книжки написав: «...це доторки схвильованого розуму до численних, ним же відчутних болісних місць в організмі нашої державності».

Не знаю чи так сприйняли чи сприймуть мої думки після прочитання харківські студенти, фактично це неважливо. Лейтмотив презентації перед молоддю Харкова: Ви сумління народу; говоріть, що думаєте; Ви гос-

подарі України; до Вас має прислухатися і пристосуватися влада, а не Ви до неї; беріть владу у свої молоді ідеалістичні та принципові руки.

Відома американська журналістка Енн Епплбаум у своїй найновішій книжці про Голодомор 1932-33 під заголовком «Червоний Голод» у своїх аналітичних міркуваннях зупинилася на деяких моментах тяжкої історії українського народу, що попереджувало Голодомор. Вона звернула особливу увагу на боротьбу царської, а пізніше і радянської Росії проти української мови і культури, також релігійного життя. Нанапередодні Голоду 1932-33 відбулося задушення т. зв. українізації, а висновок Епплбаум в історичній площині, щодо мови був такий:

«Обмеження на користування українською (мовою – А. Л.) обмежило вплив національного руху. Це також спричинило неграмотність населення. Багато селян, вихованих у російській мові, яку вони ледве розуміли робили мало поступу. Учителі у Полтаві на початку ХХ століття нарікав що студенти «скоро забули те що навчилися», коли їх насильно вчили по-російськи. Другі звітували що українські студенти у російськомовних школах були «здеморалізованими». Були змуджені школою та ставали «хуліганями»».

У Харкові на презентації і опісля у приватних розмовах дискусія пішла про мову, про нашу українську мову. Тут молодий Харків виявився україномовним, здібним і дуже пильними. У своїх висловах я наголошував про важливість нашої рідної мови. Студенти усі погоджувалися, хіба ті, котрі мовчали, були іншої думки. Підходили та вказували і мені як важливо, щоби Харків і вся Україна говорили рідною мовою. Були такі, котрі навіть зауважили, що російська мова – це мова ворога. І її не сміємо вживати.

Не знаю, хто глибше вплинув на кого. Я поїхав з Харкова в піднесеному настрої. Молодий Харків став для мене дуже близьким.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ (США)

5 листопада 2017 р.

